

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แบบล่อทางจิตวิทยาและการศึกษาเป็นเครื่องมือที่เราใช้เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่าง พฤติกรรมของบุคคลซึ่งมีการทำให้เป็นปริมาณเพื่อให้ได้คะแนนเป็นตัว เลขที่นำไปเป็นแนว ทางสรุปคุณลักษณะบางประการภายในบุคคลนั้น (Latent trait) และเมื่อแบบล่อมี ลักษณะเป็นแบบเลือกตอบแล้ว วิธีตรวจให้คะแนนที่นิยมปฏิบัติกันโดยทั่วไป ตามทฤษฎี มาตรฐานเดิม (Classical Test Theory) คือ การให้น้ำหนักคะแนนรายข้อเท่ากัน (Raw Scoring Method) โดยให้คะแนน 1 สำหรับการตอบถูก และให้ 0 สำหรับการ ตอบผิด หรือไม่ตอบในข้อนั้น ๆ แล้วตัดสิ้นผลการล่อจากผลรวมของคะแนนรายข้อนั้น เนื่องจากมั่นใจว่าเป็นวิธีที่ดีและสะดวกทั้งคะแนนที่ได้รับก็สามารถเป็นตัว แทนที่ดีตั้งค่ากล่าว ของ กุลลิคเสน (Gulliksen 1967 : 247) ว่า "ในกรณีที่สามารถทำให้การล่อมี ลักษณะเป็น Power test แล้ว คะแนนที่ได้จากจำนวนข้อกระทงที่ตอบถูกเป็นคะแนนที่ สามารถนำไปใช้ได้ดี สะดวก รวดเร็ว โดยมีความคลาดเคลื่อนอย่างแท้จริงเพียง เล็กน้อย" แต่การให้คะแนนโดยวิธีนี้ก็ทำให้มีข้อสงสัยว่าอาจไม่ยุติธรรมสำหรับผู้ล่อ เนื่องจากคะแนนเหล่านั้นขึ้นอยู่กับลักษณะของข้อกระทงเป็นสำคัญ (Angoff 1971 อ้างถึง ใน ชูศักดิ์ ชัมภลสิทธิ์ 2525 : 34) โดยเฉพาะสำหรับข้อกระทงที่ไม่เคยทดลองใช้มาก่อน และเนื่องจากปัจจุบันพบว่าทฤษฎีมาตรฐานเดิม (Classical Test Theory) เป็นโมเดล ที่อ่อน (weak model) และมีจุดอ่อนหลายประการ (Hambleton and Liden 1982 : 373 - 375) คือ ประการแรก ค่าพารามิเตอร์ของข้อกระทง คือ ค่าความยาก และ ค่าอำนาจจำแนก แปรเปลี่ยนไปตามกลุ่มผู้ล่อที่แตกต่างกันในด้านความสามารถ (ability) หมายความว่า ค่าสถิติของข้อกระทงดังกล่าวมีประโยชน์ในการสร้างแบบล่อก็เฉพาะแต่ กลุ่มประชากรผู้ล่อที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างผู้ล่อที่ใช้ในการหาค่าสถิติเหล่านั้น

ซึ่งในหลาย ๆ สถานการณ์ของการสอบ เราต้องการพารามิเตอร์ของข้อกระทงที่ไม่แปรเปลี่ยน จุดอ่อนประการที่สอง คือ การเปรียบเทียบผู้สอบในเรื่องของความสามารถที่ระดับหนึ่งซึ่งวัดจากแบบสอบ จำกัดอยู่กับสถานการณ์ที่ผู้สอบถูกทดสอบด้วย นั่นคือ ไขข้อกระทงชุดเดียวกันหรือที่เป็นคู่ขนานกัน ซึ่งส่วนใหญ่ของแบบสอบมาตรฐาน วัดผลสัมฤทธิ์และความถนัดเฉพาะกับนักเรียนที่มีความสามารถปานกลาง ซึ่งข้อกระทงเหล่านี้ไม่ให้การประมาณค่าความสามารถที่แน่นอนสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถระดับสูงหรือต่ำ จุดอ่อนประการที่สาม คือ เทคนิคการสอบที่ใช้กันอยู่กว้างขวางทั่วไปไม่ได้ให้รากฐานเพื่อกำหนดว่าผู้สอบคนหนึ่งจะทำข้อกระทงได้เพียงใด เมื่อได้เผชิญกับข้อกระทงหนึ่ง ยกเว้นเมื่อได้มีการใช้ข้อกระทงนั้นแล้วกับกลุ่มผู้สอบที่คล้ายคลึงกับบุคคลนั้น ในทางปฏิบัติเราต้องการพารามิเตอร์ของข้อกระทง (item parameters) และพารามิเตอร์ของผู้สอบ (examinee parameters) มาใช้เป็นตัวกำหนดลักษณะของข้อกระทง เพื่อที่จะสามารถทำนายความน่าจะเป็นที่ผู้สอบคนหนึ่งจะตอบข้อกระทงหนึ่งได้ถูก แม้แต่เมื่อข้อกระทงที่คล้ายคลึงกันนั้นยังไม่เคยใช้กับกลุ่มผู้สอบที่คล้ายคลึงกับผู้ตอบนี้เลย

จากจุดอ่อนทั้งสามประการและปัญหาอื่น ๆ ที่ทฤษฎีมาตรฐานเดิม (Classical Test Theory) ไม่สามารถให้คำตอบที่พอใจ นักทดสอบทางจิตวิทยาและการศึกษาคำนวณมากขึ้นได้สำรวจและพัฒนาทฤษฎีที่เหมาะสมกว่า ในการวัดความสามารถทางสติปัญญาและความพอใจส่วนใหญ่มุ่งไปที่ทฤษฎีการสนองตอบข้อกระทง (Item Response Theory: IRT หรือ Latent Trait Theory หรือ Item Characteristic Curve Theory หรือ Modern Test Theory) ซึ่งเริ่มด้วยโมเดลทางคณิตศาสตร์ที่กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างการตอบข้อกระทงของผู้สอบและระดับความสามารถของผู้สอบ ความสัมพันธ์นี้กำหนดได้ด้วยฟังก์ชันทางคณิตศาสตร์ที่มีชื่อเรียกว่า item characteristic function หรือเรียกว่า item characteristic curve (i.c.c.) สำหรับโมเดลทางคณิตศาสตร์ที่นำมาใช้อธิบายทฤษฎีการสนองตอบข้อกระทง (Item Response Theory : IRT) นั้นมีหลายโมเดล แต่ละโมเดลแตกต่างกันด้วยรูปแบบของฟังก์ชันทางคณิตศาสตร์ที่ใช้และด้วยจำนวนของพารามิเตอร์ที่ใช้อธิบาย item characteristic function แต่ได้รับการพัฒนามากำหนดมาก และมีการนำไปใช้กันมากที่สุด ในหลาย ๆ สถานการณ์ของการสอบเนื่องจากสะดวกในการใช้

คือ Logistic Model ซึ่งแบ่งย่อยเป็น 3 โมเดล ตามจำนวนพารามิเตอร์ของฟังก์ชันดังกล่าว รูปสมการจะแสดงถึงความน่าจะเป็นของการตอบถูกหรือโอกาสตอบถูกที่ระดับความสามารถหนึ่ง ๆ จะตอบข้อกระทงแต่ละข้อได้ถูกต้อง ถ้าเป็นโมเดลที่มีพารามิเตอร์ 3 ตัว (Three - parameter Logistic Model : 3PL) รูปสมการก็จะใช้พารามิเตอร์ทั้ง 3 ตัว คือ a (ค่าอำนาจจำแนก), b (ค่าความยาก) และ c (ค่าการเดา) , ถ้าเป็นโมเดลที่มีพารามิเตอร์ 2 ตัว (Two-parameter Logistic Model : 2PL) มีข้อตกลงว่าไม่มีการเดา ($c = 0$) , ดังนั้นจึงใช้พารามิเตอร์เพียง 2 ตัว คือ a และ b และถ้าเป็นโมเดลที่มีพารามิเตอร์เพียงตัวเดียว (One - parameter Logistic Model : 1PL หรือ Rasch Model) มีข้อตกลงว่าไม่มีการเดา ($c = 0$) และค่าอำนาจจำแนกของทุกข้อกระทงเท่ากัน ($\bar{a}$) พารามิเตอร์ที่ใช้จึงมี b เพียงตัวเดียว ทั้งสามโมเดลนี้กล่าวได้ว่า โมเดลที่มีพารามิเตอร์ 3 ตัว (3 PL) เป็นโมเดลที่มีความซับซ้อนมากที่สุด แต่ก็ยังเป็นโมเดลที่สอดคล้องกับลักษณะ และสถานการณ์ของการสอบที่เป็นจริงมากที่สุด (Thomas Warm 1978) ซึ่งจากผลการศึกษาของ Hambleton และ Traub (1973 อ้างถึงใน ผดุงจิต อินทสุวรรณ 2525 : 63) สรุปว่าโมเดลที่มีจำนวนพารามิเตอร์มากกว่าให้ความเหมาะสมกับข้อมูลดีกว่า

และภายใต้ทฤษฎีการสนองตอบข้อกระทง (IRT) นี้ได้เสนอวิธีตรวจให้คะแนนแบบให้น้ำหนักคะแนนรายข้อต่างกัน (Optimal Scoring Weight Method) ตามระดับความน่าจะเป็นของผู้สอบแต่ละคน ซึ่งการตรวจให้คะแนนแบบนี้จะทำให้ information ของข้อกระทงและของแบบสอบสูงสูดอันเป็นผลแสดงถึงความเชื่อถือได้ของแบบสอบนั้น ๆ หรือข้อกระทงนั้น ณ ระดับความสามารถต่าง ๆ กันของผู้สอบ สำหรับ Logistic Model นั้น น้ำหนักคะแนน (optimal weight) ขึ้นอยู่กับระดับความสามารถ (θ) นั่นคือระดับความสามารถสูง ๆ (การเดามีน้อยหรือไม่มีเลย) น้ำหนักคะแนน (w_i) จะเป็นอิสระจากระดับความสามารถ แต่จะเป็นสัดส่วนโดยตรงกับค่าอำนาจจำแนก (a_i) ส่วนที่ระดับความสามารถต่ำ ๆ นั้น น้ำหนักของข้อกระทงยาก ๆ เริ่มลดลง (มีการเดาเกิดขึ้น) และยิ่งความสามารถลดลงอีก น้ำหนักคะแนนของข้อกระทงจะเข้าใกล้ศูนย์ ด้วยวิธีดังกล่าวการให้คะแนนแบบนี้จึงน่าจะเป็นวิธีหนึ่งที่แก้ข้อสงสัยของการให้คะแนนแบบให้น้ำหนักคะแนนรายข้อเท่ากัน (Raw Scoring Method) ตามทฤษฎีมาตรฐานเดิม (Classical Test Theory) ได้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเปรียบเทียบคะแนนสอบและคุณภาพของแบบ

ส่วจากการใช้วิธีตรวจให้คะแนนที่ต่างกันคือ การให้น้ำหนักคะแนนรายข้อเท่ากัน (Raw Scoring Method) ตามทฤษฎีมาตรฐานเดิม (Classical Test Theory) กับ การให้น้ำหนักคะแนนรายข้อต่างกัน (Optimal Scoring Weight Method) ตามทฤษฎีการสนองตอบข้อกระทง (Item Response Theory : IRT) โดยเลือกโมเดลที่มีพารามิเตอร์ 3 ตัว (Three - parameter Logistic Model : 3PL) ศึกษาเปรียบเทียบกับคะแนนที่ได้รับจากแบบสอบ 3 วิชา คือ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และพละนาฏย ของนักเรียนจำนวนวิชาละ 3,907 คน ซึ่งได้จากการสุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2526 จำนวน 141,306 คน ที่เข้าสอบตามโครงการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2526 ของสำนักทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ โดยสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) จากทุกเขตการศึกษา เขตการศึกษาละ 2.7% ของประชากรด้วยคอมพิวเตอร์ (SPSS)

เนื่องจากในประเทศไทยยังไม่มีผู้ใดศึกษาค้นคว้าในเรื่องนี้อย่างจริงจัง ผู้วิจัยคาดว่าผลการวิจัยครั้งนี้จะมีประโยชน์ในการเผยแพร่ทางวิชาการวัดผลการศึกษา ทำให้ทราบผลของการใช้วิธีการตรวจให้คะแนนที่แตกต่างกันที่มีต่อคะแนนสอบ เป็นแนวทางในการประยุกต์ใช้การตรวจให้คะแนนตามทฤษฎีการสนองตอบข้อกระทง (IRT) และเป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจศึกษาค้นคว้าต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบคะแนนสอบวิชาต่าง ๆ 3 วิชา ระหว่างการให้น้ำหนักคะแนนรายข้อเท่ากัน (Raw Scoring Method) ตามทฤษฎีมาตรฐานเดิม (Classical Test Theory) กับ การให้น้ำหนักคะแนนรายข้อต่างกัน (Optimal Scoring Weight Method) ตามทฤษฎีการสนองตอบข้อกระทง (Item Response Theory : IRT) โมเดลที่มีพารามิเตอร์ 3 ตัว (Three - parameter Logistic Model : 3PL) วิชาที่นำมาเปรียบเทียบ 3 วิชา คือ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และพละนาฏย โดยทำการเปรียบเทียบในแต่ละวิชาพร้อมทั้งหาความสัมพันธ์ของคะแนนสอบ และเปรียบเทียบค่าความเที่ยงของแบบสอบ จากการตรวจให้คะแนนที่แตกต่างกันในหัวข้อต่อไปนี้

1. เปรียบเทียบมัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนสอบ ระหว่างการให้น้ำหนักคะแนนรายข้อเท่ากันตามทฤษฎีมาตรฐานเดิม กับการให้น้ำหนักคะแนนรายข้อต่างกันตามทฤษฎีการสนองตอบข้อกระทง
2. หาความสัมพันธ์ของคะแนนสอบระหว่างการให้น้ำหนักคะแนนรายข้อเท่ากัน ตามทฤษฎีมาตรฐานเดิมกับการให้น้ำหนักคะแนนรายข้อต่างกันตามทฤษฎีการสนองตอบข้อกระทง
3. เปรียบเทียบค่าความเที่ยงของแบบสอบระหว่างการให้น้ำหนักคะแนนรายข้อเท่ากันตามทฤษฎีมาตรฐานเดิมกับการให้น้ำหนักคะแนนรายข้อต่างกันตามทฤษฎีการสนองตอบข้อกระทง

สมมติฐานของการวิจัย

จากงานวิจัยของ เต คี ฮู และ ชูศักดิ์ ชัมภลสิทธิ์ (Tse - Chi Hsu and Choosak khampalikit 1982 : 10 - 16) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการให้คะแนนแบบให้น้ำหนักคะแนนรายข้อต่างกัน (Optimal Scoring Weight Method : W) ตามทฤษฎีการสนองตอบข้อกระทง (IRT) โมเดลที่มีพารามิเตอร์ 3 ตัว (3 PL) กับการให้คะแนนแบบให้น้ำหนักคะแนนรายข้อเท่ากัน (Raw Scoring Method) คะแนนมาตรฐาน (Z) และคะแนนความสามารถ ($\hat{\theta}$) โดยศึกษาข้อมูลจากสภาพการสอบคัดเลือกจริง และได้ใช้แบบสอบสองฉบับที่มีลักษณะต่างกันคือ แบบสอบภาษาจีน และแบบสอบประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นแบบสอบที่เขียนขึ้นใหม่และยังไม่มี การทดลองหรือใช้มาก่อนเลย วิธีการเปรียบเทียบคือสมมติว่าถ้าจะรับผู้สมัครสอบเข้าเรียน 10% ของจำนวนผู้สมัครแล้ว การเรียงลำดับตามแบบการให้คะแนนชนิดต่าง ๆ จะให้จำนวนผู้ที่สอบได้ทั้งสองวิธี ได้ก็เปอร์เซ็นต์ โดยคิดจากคะแนนรวมของแบบสอบทั้งสองฉบับ ผลปรากฏว่าในการสอบวัดดังกล่าว สามารถจะนำข้อมูลจากการสอบไปใช้กับทฤษฎีการสนองตอบข้อกระทง (IRT) ได้ และพบว่าเมื่อใช้การให้คะแนนแบบให้น้ำหนักคะแนนรายข้อต่างกัน (Optimal Scoring Weight Method) กับการสอบคัดเลือกแล้วคุณภาพของข้อกระทงที่เขียนขึ้นมาใหม่นั้นดูเหมือนจะไม่เป็นปัญหาสำหรับการให้คะแนนโดยวิธีนี้ กล่าวคือ การให้คะแนนแบบดังกล่าวจะช่วยปรับปรุงคุณภาพของแบบสอบไปในตัว และในด้านความสัมพันธ์ของคะแนนพบว่าคะแนนจาก

การให้น้ำหนักคะแนนรายข้อเท่ากัน (Raw Scoring Method) กับแบบให้น้ำหนักคะแนนรายข้อต่างกัน (Optimal Scoring Weight Method) มีความสอดคล้องกันสูงถึง 87% ของจำนวนผู้สมัครสอบ 10% ที่ถูกคัดเลือกโดยคะแนนทั้งสองแบบ

งานวิจัยของแพทเนอิก และทรูป (Patnaik and Traub 1973 : 281 - 285) พบว่าวิธีตรวจให้คะแนนโดยกำหนดคะแนนตัวเลือกถูกในแต่ละข้อให้มีคะแนนต่างกันเมื่อเปรียบเทียบกับวิธี 0 - 1 แล้ว มีค่าความเที่ยงของแบบสอบเป็น .915 และ .881 ตามลำดับ

และจากงานวิจัยของโอลาเกเบต (Olagbade 1971 : 1922 - A) ซึ่งได้ศึกษาผลของการให้คะแนนจากแบบสอบที่ครูสร้างขึ้น 5 วิธีคือ I. วิธีความน่าจะเป็น (Probabilistic) II. วิธีตัดข้อผิดออกโดยมีการตัดคะแนน (elimination - with - penalty) III. วิธีตัดข้อผิดออกโดยไม่มีการตัดคะแนน (elimination - without - penalty) IV. วิธีให้น้ำหนักตัวเลือก (Weighted choice) และ V. วิธีปกติ (conventional) ผลปรากฏว่าคะแนนเฉลี่ยจากวิธีให้คะแนนที่แตกต่างกันมีค่าดังนี้ 127.16 (IV), 109.50 (V), 106.40 (I), 108.82 (III), 92.78 (II) ยกเว้นวิธี II และ III แล้ว พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($P < .05$) สหสัมพันธ์ระหว่างวิธีให้คะแนนแต่ละแบบมีค่าสูงมาก (.90 - .98) โดยวิธี I, II และ III มีสหสัมพันธ์สูงสุด วิธี III และ IV มีสหสัมพันธ์ต่ำสุด.

และจากงานวิจัยของ ชิน ชิง เวิน (Shih-Sung Wen 1975 : 197 - 199) พบว่าสหสัมพันธ์ของคะแนนที่นับจากผลรวมของจำนวนข้อที่ตอบถูก กับคะแนนการทดสอบความมั่นใจมีค่าสูงถึง .97

นอกจากนี้การให้คะแนนแบบให้น้ำหนักคะแนนรายข้อต่างกันตามทฤษฎี การสนองตอบข้อกระทง เป็นเทคนิควิธีที่จะให้คะแนนที่สูงที่สุดและเหมาะสมสำหรับผู้สอบแต่ละคน จากข้อกระทง แต่ละข้อภายใต้ขีดจำกัดของค่าพารามิเตอร์ของข้อกระทง (a, b, c) และค่าระดับความสามารถของผู้สอบ (θ) เอง ด้วยเหตุผลและงานวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานของการวิจัยดังนี้

1. มัชฌิม เลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนสอบ จากการให้น้ำหนักคะแนนรายข้อเท่ากัน (Raw Scoring Method) ตามทฤษฎีมาตรฐานเดิม (Classical

Test Theory) กับการให้น้ำหนักคะแนนรายข้อต่างกัน (Optimal Scoring Weight Method) ตามทฤษฎีการสนองตอบข้อกระทง (Item Response Theory : IRT) ภายในแต่ละวิชาน่าจะแตกต่างกัน

2. คะแนนลอบของนักเรียนแต่ละคนระหว่างการให้น้ำหนักคะแนนรายข้อเท่ากัน (Raw Scoring Method) ตามทฤษฎีมาตรฐานเดิม (Classical Test Theory) กับการให้น้ำหนักคะแนนรายข้อต่างกัน (Optimal Scoring Weight Method) ตามทฤษฎีการสนองตอบข้อกระทง (Item Response Theory : IRT) ภายในแต่ละวิชาน่าจะแตกต่างกัน

3. ค่าความเที่ยงของแบบลอบ (Reliability) แต่ละวิชา จากการให้น้ำหนักคะแนนรายข้อต่างกัน (Optimal Scoring Weight Method) ตามทฤษฎีการสนองตอบข้อกระทง (Item Response Theory : IRT) น่าจะสูงกว่าการให้น้ำหนักคะแนนรายข้อเท่ากัน (Raw Scoring Method) ตามทฤษฎีมาตรฐานเดิม (Classical Test Theory)

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งเปรียบเทียบคะแนนลอบเฉพาะเมื่อให้น้ำหนักคะแนนรายข้อเท่ากัน (Raw Scoring Method) ตามทฤษฎีมาตรฐานเดิม (Classical Test Theory) กับการให้น้ำหนักคะแนนรายข้อต่างกัน (Optimal Scoring Weight Method) ตามทฤษฎีการสนองตอบข้อกระทง (Item Response Theory : IRT) โมเดลที่มีพารามิเตอร์ 3 ตัว (Three - parameter Logistic Model : 3 PL)

2. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีอยู่แล้ว (Re - analysis) คือคะแนนลอบวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และพลานามัย ของสำนักทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ จากการลอบนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2526 ทั่วประเทศตามโครงการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2526 ซึ่งตรวจให้คะแนนแบบให้น้ำหนักคะแนนรายข้อเท่ากัน (Raw Scoring Method) ตามทฤษฎีมาตรฐานเดิม (Classical Test Theory)

3. การวิจัยครั้งนี้ใช้ข้อมูลซึ่งสุ่มจากแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) จากทุกเขตการศึกษา เขตการศึกษาละ 2.7% ของจำนวนประชากร รวมทั้งสิ้นวิชาละ 3,907 จำนวนเท่านั้น

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นคะแนนสอบวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และพลานามัย ที่มีอยู่แล้วของสำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ จากการสอบนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2526 ระหว่างวันที่ 13 - 14 ธันวาคม พ.ศ. 2526 ตามโครงการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2526 ตรวจสอบให้คะแนนแบบให้น้ำหนักคะแนนรายข้อเท่ากัน (Raw Scoring Method) โดยใช้แบบสอบฉบับเดียวกัน แบบสอบแต่ละฉบับสร้างโดยคณะกรรมการสร้างเครื่องมือแต่ละกลุ่มวิชา และผ่านการพิจารณาจากสำนักงานคณะกรรมการอำนวยการ นักเรียนทุกคนสอบในเวลาเดียวกันภายใต้วิธีดำเนินการสอบเหมือนกัน มีคณะกรรมการวิเคราะห์และประเมินผลทำหน้าที่ดำเนินการวางแผนการสกัดกระทำกับแบบสอบที่ได้จากการสอบ โดยดำเนินงานทั้งก่อนและหลังการสอบเสร็จสิ้นลง มี ดร.วัลลภ กันททรัพย์ เป็นหัวหน้าฝ่ายวิเคราะห์และประมวลผลเป็นผู้รับผิดชอบโดยตลอด การดำเนินการทุกขั้นตอนต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการอำนวยการ (เยี่ยม โต้บุญเลี้ยง, สัมภาษณ์) ข้อมูลแต่ละวิชาอยู่ในแบบบันทึกข้อมูลแยกเป็นรายวิชา ๆ ละ 1 ม้วน ถือว่าได้รับการตรวจสอบแล้ว และมีความเชื่อถือได้

2. ค่าความเที่ยงของแบบสอบ (Reliability) ตามทฤษฎีการสนองตอบข้อกระทงอยู่ในรูปของ Test information function แต่ในการวิจัยครั้งนี้จะใช้ค่าที่คำนวณจากคะแนนการให้น้ำหนักคะแนนรายข้อต่างกันตามทฤษฎีการสนองตอบข้อกระทง โดยสูตรครอนบาค แอลฟา (Cronbach's Alpha)

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การให้น้ำหนักคะแนนรายข้อเท่ากัน (Raw Scoring Method) ตามทฤษฎีมาตรฐานเดิม (Classical Test Theory)

หมายถึง การตรวจให้คะแนนข้อกระทงแต่ละข้อโดยกำหนดให้ข้อกระทงทุกข้อมีน้ำหนักคะแนนเท่ากันคือตอบถูกได้ 1 ตอบผิดหรือไม่ตอบได้ 0

การให้น้ำหนักคะแนนรายข้อต่างกัน (Optimal Scoring Weight Method) ตาม ทฤษฎีการสนองตอบข้อกระทง (Item Response Theory : IRT)

หมายถึง การตรวจให้คะแนนข้อกระทงแต่ละข้อโดยกำหนดให้แต่ละข้อ กระทงมีน้ำหนักคะแนนแตกต่างกันตามระดับความสามารถของผู้สอบแต่ละคน (θ) และค่าพารามิเตอร์ของข้อกระทงนั้น 3 ตัว คือ ค่าอำนาจจำแนก (a) ค่าความยาก (b) และค่าการเดา (c)

นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2526 ที่เข้าสอบใน โครงการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2526 ซึ่งได้จากการสุ่มจำนวนวิชาละ 3,907 คน

แบบสอบคณิตศาสตร์ หมายถึง แบบสอบที่สร้างโดยคณะกรรมการสร้างเครื่องมือกลุ่ม คณิตศาสตร์ในโครงการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2526 ข้อกระทงเป็นคำถามเฉพาะด้านความคิด (Cognitive) แบบ 4 ตัวเลือก รวม 60 ข้อ ใช้เวลาสอบ $1\frac{1}{2}$ ชั่วโมง

แบบสอบวิทยาศาสตร์ หมายถึง แบบสอบที่สร้างโดยคณะกรรมการสร้างเครื่องมือกลุ่ม วิทยาศาสตร์ในโครงการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2526 ข้อกระทงเป็นคำถามเฉพาะด้านความคิด (Cognitive) แบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก รวม 60 ข้อ ใช้เวลาสอบ $1\frac{1}{2}$ ชั่วโมง

แบบสอบพลานามัย หมายถึง แบบสอบที่สร้างโดยคณะกรรมการสร้างเครื่องมือกลุ่ม พลานามัยในโครงการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2526 ข้อกระทงเป็นคำถามเฉพาะด้านความคิด (Cognitive) แบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก รวม 20 ข้อ ใช้เวลาสอบ $\frac{1}{2}$ ชั่วโมง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เนื่องจากการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสนองตอบข้อกระทง (IRT) ในด้านของการ ตรวจให้คะแนนแบบให้น้ำหนักคะแนนรายข้อต่างกัน (Optimal Scoring Weight Method) ยังไม่เป็นที่รู้จักกันแพร่หลายนักในประเทศไทย และยังไม่มีการวิจัยมาก่อน ผู้วิจัยคาดว่า การวิจัยครั้งนี้จะมีประโยชน์ดังนี้

1. ทำให้ทราบผลของการใช้วิธีตรวจให้คะแนนที่แตกต่างกันว่ามีค่ามัธยฐานเลข-คณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนสอบและคุณภาพด้านความเที่ยงของแบบสอบอย่างไร
2. เป็นแนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มคุณภาพของแบบสอบและความเชื่อถือได้ของคะแนนสอบ ทำให้การวัดผลมีประสิทธิภาพมากที่สุด
3. เพิ่มพูนความรู้ด้านการวัดผลการศึกษา ซึ่งเป็นประโยชน์ในวงการศึกษา และพัฒนาทฤษฎีวัดผลการศึกษาในประเทศไทยให้ก้าวหน้า
4. เป็นแนวทางในการศึกษาริ้วยต่อไป

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย